

Cançons per una revolta: «Tio Canya»

Crònica per la defensa de llengua de tres generacions de valencians

AL TALL CANTA «QUAN EL MAL VE D'ALMANSA...»

La història ja està passada,
pols i terra la taparen,
però el mal que vingué d'ella,
rossega encara i alcança
tot el poble.

Al llarg dels segles els catalans hem configurat un paisatge sonor que ens fa recognoscibles davant el món. Un dels elements indispensables en l'establiment de tota identitat és la configuració d'un imaginari col·lectiu. En temps convulsos en l'espectre polític, a Enderrock.cat recollim un bon grapat de cançons catalanes que tenen imprès el segell de la lluita i la revolució, a raó de una cada dia. Avui, "Tio Canya", amb música i text de **Vicent Torrent** (1977).

Pocs grups han tingut el grau de compromís i han fet tan bé el paper de portaveus de les

angoixes del seu entorn polític, social i cultural com **Al Tall**. Defensors de múltiples causes, han dedicat cançons a lluites ecologistes ("Del Saler"), de recuperació històrica (el disc *Quan el mal ve d'Almansa...*), de denúncia de la violència de l'extrema dreta ("A Miquel Grau"), polítiques ("Romanç contra Camps")...

En aquest recull no podia faltar una peça emblemàtica que expliqués el procés de substitució lingüística al País Valencià i de defensa de la llengua catalana. No obstant això, a la cançó "Tio Canya" en cap moment es fa referència al nom de la llengua, que s'anomena la de 'la gent del poble, la llengua del Tio Canya'. Tot i l'inequívoc compromís d'**Al Tall** amb la unitat lingüística, no és fins al 2009, al seu disc *Vergonya, cavallers, vergonya* (Picap), que per primer cop es refereixen a l'idioma amb un nom, i és 'català'. És a la cançó "Des de València": 'He estudiat el català segons es parla ací'.

L'autor de la lletra i de la música és **Vicent Torrent**, que recorda quan va escriure la cançó: "La vaig fer a casa meua de Torrent. Em va sortir bastant de pressa, sense haver de pensar-la gaire. Quan la vaig acabar vaig pensar: 'Com collons encara ningú no havia fet eixa cançó?'. Parla d'una experiència compartida amb molta part de la població, sobre la llengua. Creia que era necessària una cançó que fos una mena de crònica lingüística de tres generacions. Jo sóc un dels besnets que van recuperar la llengua que els pares havien perdut en traslladar-se a València".

La cançó va tenir una gran acceptació i de seguida es va convertir en la peça emblemàtica del grup, la que els seus seguidors no volen que falti a cap concert. "S'ha fet molt popular; hem sentit alguns cantants i orquestres que l'han interpretada. Hi ha un grup de Puçol, **Infussió**, que en toca una versió a ritme de blues, amb el text original del 'Tio Canya' i amb les mateixes estrofes i la tornada. Al principi la cantàvem sempre, després vam passar una temporada que no la volíem tocar i finalment la vam recuperar i no vam poder deixar de cantar-la fins al final. Vam estar uns quants anys sense fer-la i alguna gent eixia dels concerts realment empenyada."